

Vergaderjaar 2010–2011

26 150

Algemene Vergadering der Verenigde Naties

Nr. 102

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN-
LANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 augustus 2011

Vanaf dinsdag 13 september 2011 zal de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (AVVN) voor de 66^e zitting te New York bijeenkomen. Deze richtlijnenbrief bevat de inzet op hoofdlijnen voor de Koninkrijksdelegatie.

Algemeen

De 66^e zitting van de AVVN heeft plaats tegen de achtergrond van de turbulente politieke ontwikkelingen in de Arabische wereld en de gang van zaken bij de financiële crisis die per regio grote verschillen vertoont. De VN vormt een centraal platform waar de verschillende elementen van een integrale internationale aanpak samenkomen. De discussies tijdens de AVVN zullen gedomineerd worden door de actualiteit. Toch zal het Koninkrijk ook aandacht vragen voor de rol van de VN in *global governance* en de versterking van de effectiviteit en legitimiteit van de VN die daarvoor nodig is.

De inzet van het Koninkrijk is gebaseerd op de bijgaande *EU Priorities for the 66th Session of the General Assembly of the United Nations*, die op 20 juni zijn goedgekeurd door de Raad Buitenlandse Zaken¹. Het Koninkrijk ondersteunt het Europese streven naar een sterkere rol als mondiale speler die wordt mogelijk gemaakt door de recente afspraken over de vertegenwoordiging van de EU in de AVVN. De hoofdpunten in de *EU Priorities*, vrede en veiligheid, duurzame ontwikkeling, mensenrechten en de hervorming van het VN-systeem, weerspiegelen in belangrijke mate de prioriteiten van het Koninkrijk.

Hieronder volgt op hoofdlijnen de inzet van het Koninkrijk in de 66^e AVVN. Daarbij is uitgegaan van de prioriteiten in het buitenlandbeleid van het kabinet.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Internationale vrede & veiligheid

Een belangrijk thema tijdens de komende AVVN is het tegengaan op een samenhangende wijze van transnationale dreigingen. Het Koninkrijk zal blijven aandringen op universele ratificatie en nauwgezette implementatie van het VN-verdrag over grensoverschrijdende georganiseerde misdaad, inclusief het daarbij behorende mensenhandelprotocol.

De besprekingen over een alomvattend VN-verdrag inzake internationaal terrorisme worden voortgezet. De besprekingen verlopen al lange tijd bijzonder moeizaam, omdat de standpunten van de VN-lidstaten uiteenlopen. Dit geldt in het bijzonder de reikwijdte van het verdrag. Het Koninkrijk blijft zich in EU-verband inspannen voor een snelle afronding van de onderhandelingen over dit verdrag.

De afgelopen jaren heeft het Koninkrijk zich vooral ingezet om de implementatie van het Comprehensive Peace Agreement (CPA) voor Soedan te ondersteunen. Met het einde van het CPA en de afscheiding van Zuid-Soedan verschuift het accent naar goed nabuurschap tussen de beide Soedans. De stabiliteit in Zuid-Soedan is voor een belangrijk deel afhankelijk van een duurzame vrede met Soedan. Het Koninkrijk hecht vooral belang aan twee taken van de nieuwe VN-vredesmissie in Zuid-Soedan, namelijk het ondersteunen bij het opbouwen van de rechtsstaat en de bescherming van burgers, zoals verwoord in de VN Veiligheidsraadresolutie 1996.

Voor het Koninkrijk zijn internationale afspraken over ontwapening en non-proliferatie van massavernietigingswapens essentieel voor het bevorderen van internationale vrede en veiligheid. De toegenomen interesse in ontwapening en non-proliferatie zal tijdens de 66^e AVVN omgezet moeten worden in duidelijke voorstellen. Het Koninkrijk zal zich blijven inspannen om een positieve en katalyserende rol te spelen door zich sterk te blijven maken voor acties in de fora die non-proliferatie en kernontwapening bespreken, zoals de Eerste Commissie en het Internationaal Atoomenergie Agentschap. Tijdens deze AVVN zal het Koninkrijk zich inzetten om de impasse in de Ontwapeningsconferentie te doorbreken. Onderhandelingen over een verifieerbaar verdrag met betrekking tot een verbod op de productie van splijtstof voor ontploffingsdoeleinden (FMCT) zijn belangrijk voor de non-proliferatiestrategie en een stap voorwaarts in het proces van nucleaire ontwapening. In de Eerste Commissie zal het Koninkrijk initiatieven voor een resolutie over het FMCT steunen. Op het terrein van conventionele wapenbeheersing zal het Koninkrijk zich ook in blijven zetten voor een speedige start van onderhandelingen over het VN-wapenhandelsverdrag.

Het Koninkrijk hecht belang aan de preventie, bestrijding en uitbanning van illegale handel in kleine en lichte wapens. Het zal zich daarom ook dit jaar weer inzetten in de Eerste Commissie voor de aanneming van de omnibusresolutie over onder meer deze problematiek. Het Koninkrijk zal voorts in de zomer van 2012 deelnemen aan de tweede toetsingsconferentie van het VN-actieprogramma ter bestrijding van de illegale handel in kleine en lichte wapens.

Midden-Oosten

In de najaarssessie van de Algemene Vergadering zullen ook de jaarlijkse Midden-Oosten resoluties worden behandeld. In de optiek van het Koninkrijk dragen deze resoluties niet bij aan het Midden-Oosten Vredesproces. De inzet ten aanzien van deze resoluties is bekend: streven naar evenwichtige teksten die niet onnodig emotionerend en politiserend

zijn. Het aantal resoluties kan worden verminderd en gestroomlijnd. Israël-*bashing* is uit den boze.

De Nederlandse inzet zal ook mede worden bepaald door de voortgang van de vredesonderhandelingen en de eventuele eenzijdige stappen die de Palestijnse Autoriteit zal zetten om erkenning van de staat dan wel lidmaatschap van de Verenigde Naties te realiseren. Het Koninkrijk is tegenstander van zulke eenzijdige stappen en blijft streven naar een alomvattend vredesakkoord met een twee-staten-oplossing als uitgangspunt. Het hervatten van de onderhandelingen is de enige wijze waarop een dergelijke duurzame vrede tot stand kan komen.

Internationale rechtsorde

Het Koninkrijk zal zich blijven inzetten voor de versterking van de internationale rechtsorde door aandacht voor de relevante onderwerpen binnen de Zesde Commissie. Belangrijk onderdeel hiervan is het streven naar algemene aanvaarding van de rechtsmacht van het Internationaal Gerechtshof en aanvaarding en universele toepassing van het Statuut van Rome met betrekking tot het Internationaal Strafhof. Nederland zal ook tijdens de 66^e AVVN een resolutie over het Internationaal Strafhof coördineren.

Jaarlijks houdt de AVVN, conform de door de 64^e AVVN aangenomen resolutie, een debat over de *Responsibility to Protect* (R2P). De 65^e AVVN heeft de belangrijke rol van regionale organisaties belicht en heeft, mede dankzij Nederlandse inspanningen, besloten tot het beschikbaar stellen van middelen voor de *Joint Office* van de speciale adviseurs van de SGVN voor respectievelijk genocide en R2P. De aanneming van resolutie 1973 in maart 2011 door de Veiligheidsraad heeft ook het debat over R2P een nieuwe impuls gegeven. De resolutie verwijst indirect naar R2P: de Veiligheidsraad machtigt inzet van alle noodzakelijke middelen om burgers te beschermen. Ook hierin speelde Nederland een actieve rol door een verwijzing naar R2P te bepleiten bij een aantal Veiligheidsraad-leden en andere betrokken landen.

Nederland is sinds zomer 2010 met Rwanda co-voorzitter van de Group of Friends of R2P. In die hoedanigheid zal het Koninkrijk zich ervoor inspannen dat tijdens de 66^e Algemene Vergadering het debat wordt gevoerd over de mogelijkheid voor de internationale gemeenschap om maatregelen te treffen, van bemiddeling tot militair ingrijpen als uiterste middel, om de vier R2P-misdrijven te voorkomen. De primaire rol voor staten om de eigen bevolking te beschermen blijft overigens voorop staan. Juist het optreden van staten is immers de sleutel tot preventie van ernstige mensenrechtenschendingen. Nederland zal in marge van de ministeriële week een bijeenkomst op ministerieel niveau organiseren over R2P.

Mensenrechten

Het Koninkrijk zal zich tijdens de 66^e AVVN sterk maken voor resoluties die aansluiten bij het beleid zoals verwoord in de geactualiseerde mensenrechtenstrategie «Verantwoordelijk voor vrijheid». Het zal zich verzetten tegen resoluties en verklaringen die het respect voor de universaliteit van de rechten van de mens ondermijnen of het VN-mensenrechteninstrumentarium aantasten. In de Derde Commissie wil het Koninkrijk wederom concrete mensenrechtensituaties aan de orde stellen. Verder zet het Koninkrijk in op het tot stand komen van thematische resoluties. In EU-verband dient het Koninkrijk een resolutie in over vrijheid van godsdienst en levensovertuiging. Nederland zal ervoor pleiten dat in de resolutie onderstreept wordt dat de vrijheid van godsdienst en

levensovertuiging ook het recht inhoudt om van godsdienst te veranderen dan wel zonder godsdienstige overtuiging en activiteit te leven.

Ontwikkeling

De inzet van het Koninkrijk in onder meer de Tweede Commissie van de AVVN zal uitvoering geven aan de ontwikkelingsagenda en aan de doelstellingen zoals op hoofdlijnen uiteengezet in de «Focusbrief Ontwikkelingssamenwerking» aan het parlement van maart 2011. Van de onderwerpen die tijdens de AVVN aan bod komen, zal het Koninkrijk zich met name inzetten op de hieronder genoemde punten.

Voedselzekerheid is één van de prioriteiten van het kabinet. Doelstelling van het Koninkrijk is het vergroten van voedselzekerheid door het stimuleren van duurzame productie, efficiëntere markten, grotere inkomenszekerheid en verbeterde toegang tot gezond voedsel. Het Koninkrijk ondersteunt de EU-prioriteiten voor voedselzekerheid waarbij de nadruk ligt op ontwikkeling van de private sector. Nederland heeft een Group of Friends voor voedselzekerheid opgericht om het onderwerp ook in VN-kader in New York hoger op de agenda te krijgen.

Nederland zal en marge van de ministeriële week een bijeenkomst op ministerieel niveau organiseren met UN Women en WFP over economische zelfredzaamheid van vrouwen op het platteland ten behoeve van voedselzekerheid. Ook zal het bedrijfsleven aanwezig zijn tijdens deze bijeenkomst om zijn bijdrage in ontwikkelingssamenwerking verder te verkennen en uit te diepen.

De Kamer werd bij brief van 18 april 2011 geïnformeerd over de nadere uitwerking van het beleid op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) en HIV/Aids. Conform de in de Kamerbrief geschetste lijnen zal het Koninkrijk in de AVVN aandringen op uitvoering van de Actieprogramma's van de Conferentie over bevolking en ontwikkeling (Cairo, 1994) en de vierde Wereldvrouwenconferentie (Beijing, 1995). Het Koninkrijk zet zich in voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten voor iedereen, en specifiek voor de rechten van vrouwen en jongeren en gemarginaliseerde groepen, onder wie seksuele minderheden. Het Koninkrijk ijvert in het kader van de uitvoering van deze beleidsprioriteit voorts voor seksuele voorlichting aan jongeren, verlaging van de drempel voor jongeren om informatie en dienstverlening te krijgen, en verlaging van het aantal tienerzwangerschappen.

Op het onderwerp water en sanitatie zal de inzet van het Koninkrijk zich in de Tweede Commissie vooral richten op waterveiligheid en waterzekerheid vanuit de visie dat de ontwikkeling en beheer van waterbronnen cruciaal zijn voor armoedevermindering, duurzame economische groei en zelfredzaamheid. Het Koninkrijk zet concreet in op de ratificatie van het VN-verdrag voor «*trans boundary water management*». Sanitatie is de meest achterblijvende doelstelling van de MDGs. Samen met partners wil het Koninkrijk via de «*Five year drive on sanitation*» meer commitment voor dit onderwerp bewerkstelligen. Het Koninkrijk zet zich verder in voor verbetering van samenwerking tussen verschillende betrokken partijen.

Versterken van de VN

Op 31 december zal secretaris-generaal Ban Ki-moon zijn eerste mandaat voltooien. De AVVN heeft hem op voordracht van de Veiligheidsraad op 21 juni voor een tweede termijn gekozen. Nederland steunde de herverkiezing van Ban Ki-moon.

De discussie over de hervorming van de Veiligheidsraad (VR) is binnen de AVVN al vele jaren gaande. De standpunten over de samenstelling en de

werkwijze van de VR lopen uiteen. In januari jl. is in het kader van de intergouvernementele onderhandelingen een tekst met verschillende opties gepresenteerd. Over de modaliteiten voor het vervolg van het hervormingsproces wordt in New York thans onderhandeld. Het Koninkrijk zal zich tijdens deze zitting inzetten voor meer vaart in het proces om tot een succesvolle afronding van de onderhandelingen te komen. De prioritaire elementen van de hervormingen voor het Koninkrijk zijn: een beperkte uitbreiding van de Veiligheidsraad, beperking van het vetorecht indien de Raad wordt vergroot, een gezamenlijke zetel voor de Europese Unie op langere termijn en een herzieningsclausule voor het uiteindelijke hervormingsmodel. Omdat voor de verschillende hervormingsmodellen op tafel geen afdoende meerderheid lijkt te bestaan, blijft Nederland de optie van een voorlopige oplossing bepleiten.

Voortzetting en verdieping van het *system-wide coherence* proces dat leidt tot versterking van effectiviteit, efficiëntie, transparantie en verantwoording van de VN-ontwikkelingsactiviteiten is een prioriteit van het Koninkrijk. De nadruk ligt op onder andere samenhang van het VN-beleid (*Delivering as One*) en zichtbaarheid en duurzaamheid van resultaten op landenniveau, goed leiderschap en personeelsbeleid, en harmonisatie van bedrijfsvoeringsregels op hoofdkantoor niveau. Deze onderwerpen zijn voor het Koninkrijk belangrijk bij de onderhandelingen inzake de *Quadrennial Comprehensive Policy Review* (QCPR). De resolutie hierover, die in 2012 moet worden aangenomen, geeft het raamwerk voor de meerjarige strategische plannen van de VN-organisaties.

De SGVN zal tijdens dit AVVN-jaar voorstellen indienen voor de tweejaarlijkse reguliere begroting van de VN en voor de begrotingen van de VN-vredesmissies. De reguliere begroting van 2010 en 2011 bedroeg USD 5,37 miljard. De jaarlijkse VN-vredesmissiebegrotingen bedroegen in 2010–2011 in totaal USD 7,83 miljard. Nederland betaalt 1,855% van de begrotingen als contributie. De SGVN heeft in een verklaring in maart zijn management opgedragen om 3% te bezuinigen. Het Koninkrijk steunt dit initiatief. Een moderne en efficiënte organisatie, die een centrale rol vervult bij de aanpak van mondiale uitdagingen, is nodig. Het Koninkrijk zal daarom inzetten op budgettaire discipline bij de VN-begrotingen met als streven nominale nulgroei. Ook streeft het Koninkrijk naar een nieuwe methodologie voor de contributieschalen met een evenwichtigere verdeling van de financiële verantwoordelijkheden van de VN-lidstaten. Het Koninkrijk zal ijveren voor het terugdringen van de huidige dispropor-tionele betaling door EU-lidstaten. In het bijzonder zullen opkomende economieën worden aangesproken op hun financiële verantwoorde-lijkheid.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen